СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 297. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 22. грудня, 1927. VOL. XXXV. No. 297. Jersey City, N. J., Thursday, December 22, 1927. THREE CENTS.

НЕМА НІЯКИХ ВІСТЕЙ З ЗАТОПЛЕНОЇ СУБМАРИНИ

БУРЯ І ХОЛОД УНЕМОЖЛИВИЛИ РАТУНОК НЕЩАСНИХ ЖЕРТВ КАТАСТРОФИ. БІЛЬШЕ ЯК ПЕВНО, ЩО ВСІ ВОНИ ПОГИБЛИ.

ПРОВІНСТАВН, Месечусетс, 20. грудня. — Послідну вістку з затопленої субмарини „Ес 4" одержано о год. 6.20 рано. Субмарина „Ес 8" пробувала через цілий день порозуміватися з „Ес 4", але нічого з того не виходило. Вправді над вечером доходили якісь звуки, але не знати звідки і що означають. Після думки знатоків затоплені моряки могли видержати найдалі до 3 год. рано слідуючого дня. Тому треба брати за факт, що ота трагедія скінчилася смертю всіх моряків.

На протязі дня не роблено ніяких дійсних спроб ратунку, бо буря і холод не дозволяли. Була можливість переслати кисень, воду і поживу через отвір торпеди затопленої субмарини. Але військові знатоки твердили, що цей отвір по всякій правдоподібности погружений в болоті, а коли ні, то навіть на случай, колиб післано туди поживу, її й так нещаскі жертви трагедії не одержалиб, бо булиб за слабі отворити віко торпеди.

ЛИНДБЕРҐ З КАЄСОМ У ВОЗДУСІ.

МЕКСИКАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ВИБРАВСЯ З ЛИНДБЕРГОМ В ПЕРШУ ПОЇЗДКУ АЕРОПЛЯНОМ. ОДУШЕВЛЯВСЯ СТОЛИЦЕЮ І СВОЇМ ДОМОМ, КОЛИ ГЛЯДІВ НА НИХ З ГОРИ.

МЕКСИКО СИТІ, 20. грудня. — Президент Мексика Каєс виїхав з Линдбергом аеропляном на прогульку. Отсе перша спроба Каєса поїздки аеропляном. Коли по тім висів з аероплину, був усміхнений і радий з такої поїздки, яка уможливила йому одушевлятися прекрасним видом романтичної столиці Мексика а рівнож і його власною палатою. Президент Каєс пробув у воздусі через 15 мінут. Коли він висів, всіли до аероплину ґенерали Обреґон і Аварез і ще двох других і Линдберг вилетів ще раз.

ТАЙНА СТРАШНОГО ЗЛОЧИНУ РОЗВЯЗАНА.

19-ЛІТНИЙ Е. ГИКМЕН ВБИВАЄ 12-ЛІТНУ МАРІОН ПАРКЕР З ПІМСТИ. ПОЛІЦІЯ ВВАЖАЄ ЙОГО ЯК ДЕҐЕНЕРАТА.

ЛОС ЕНДЖЕЛОС, 20. грудня. — Стверджено, що уводителем і вбивником 12-літної Маріон Паркер є Вилієм Едвард Гикмен, 19-літний хлопець, який в гайскул був світочем між всіми учениками. Працюючи в банку, в якім батько Маріон був касієром, допустився фалшовання чека, за що його звільнили зі служби. За те, як каже, поліція, мав він пімститися на касієрови в той спосіб, що пірвав зі школи його дитину і в злочинний спосіб її замордував.

Зловити його не було легко, а ще більше розпізнати, хто є дійсним виновником цього звироднілого злочину. За приланання злочинця призначено $100.000 нагороди. Вже з того видно, як це звірство обурило людські почування населення.

Гикмена пізнали дві учительки, коли він приходив до школи, щоби забрати малу Маріон. Вони ствердили його ідентичність. Пізнали його і дрогсторники, в яких він питав за усипляючими ліками.

Молодий злочинець має мати, як каже поліція, всі познаки деґенерата.

МЕКРУДЕР ХИТАЄТЬСЯ.

НЕ МАЄ ДОКАЗІВ НА ПІДНЕСЕНІ ЗАМІТИ СУПРОТИ МАРИНАРКИ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 20. грудня. — Комітет для морських справ палати послів розсліджував справу піднесених заступником адмірала Мекрудером закидів, звернених проти департаменту фльоти по причині надмірних, неекономічних видатків. Посли Бриттен з Иллинойс і Винзон з Джорджії, які переводили переслухання, заявили, що Мекрудер не подавав ніяких конкретних даних, а тільки говорив загально. Виходить, що це його особисті погляди та що 5.500 офіцирів маринарки з ним не погоджуються.

СУД ПРИСЯГЛИХ УВІЛЬНИВ РІМОСА.

ЯК ПРИЧИНУ УВІЛЬНЕННЯ ПОДАНО ЙОГО БОЖЕВІЛЛЯ. МАЮТЬ РОЗСЛІДИТИ ТЕПЕРІШНИЙ СТАН ЙОГО УМА.

СИНСИНЕТІ, 20. грудня. — Джорджа Рімоса, вбивника своєї жени, увільнив тутешний суд присяглих від усякої вини й кари. Як причину увільнення подано, що Рімос був божевільний у дні 6 жовтня, коли застрілив свою жену.

Рімоса одначе не пустять вільно, хиба повердеться йому переконати пробаційний суд, що він є вже здоровий на умі. В противнім случаю віддадуть його до державного шпиталю для божевільних.

Нарада суддів присяглих над поставленими їм питаннями тревала всього півтора години.

Публика повитала вирок суддів присяглих голосним „Гурей".

Рімос, почувши, що його увільнено, піднісся й сказав до суддів: „Се є американська справедливість. дякую вам усім".

Опісля відведено його назад до вязниці.

СПЕЦІЯЛІСТИ-ЧУЖИНЦІ В СОВІТСЬКІМ СОЮЗІ.

МОСКВА, 19. грудня. — У цілім Совітськім Союзі має бути під сю хвилю 259 чужинців — спеціялістів, у тім числі 127 інжинерів, 70 техніків і 62 робітників.

БЕЗРОБІТТЯ В КАНАДІ.

Вінніпеґські часописи пишуть, що у самім Вінніпеґу є сього року далеко більше людей без роботи, чим було минувшого року. Причиною сього є збільшення населення й зменшення будівляних робіт. Будова залізниці до Флин-Флон не богато змінить ситуацію. Людей до сеї роботи назбиралось досить в Ди Па й Дафін. Так говорить суперінтендент правительственного бюра посередництва праці в Канаді, п. Бавмен.

ДУШИТЕЛЬ ЖІНОК ИРЛ НЕЛСОН ПРИНЯВ КАТОЛИЦТВО.

Ирл Нелсон, засуджений в Вінніпеґу на кару смерти за удушення Емілії Петерсон, став католиком. В четвер 8 грудня о. Веб, римо-католицький священик, уділив йому тайни хрещення, після римо-католицького обряду. Нелсон признавав себе за католика вже минулого червня, коли перший раз появився в Вінніпеґу. Жінка Нелсона, будучи тут недавно на його процесі, порадила йому покликати до себе римо-католицького священика й сей, видно, прийшов до заключення, що Нелсон взагалі не є християнином, коли наклонив його охреститися.

ДОРОГА ЛЮБОВИ ВЕДЕ НЕРАЗ ДО КРИМІНАЛУ.

Дорога любови показалася тернистою для 19-літнього Петра Ординала, який служив на фармі Івана Лішки в Ґонор, що лежить недалеко Вінніпеґу, столиці провінції Манітоби. Робив тільки два місяці в сього фармера, але фармерова дочка припала йому до серця від першого дня. Перед нею він хвалився, що він не є звичайний собі наймит; в нього є гроші. Дівчина хотіла доказів, отже Ординал пішов одного дня до Вінніпеґу й приїхав назад в автомобілі. Дівчина повірила; через місяць їздили обоє на прогульки, де тільки загадали. Оноді приїхали до Вінніпеґу. Полісмен звернув увагу на автомобіль; автомобіль був вкрадений. Петра Ординала арештовано й він дістав два роки за крадіж автомобіля.

ЧЕХІЗАЦІЯ ЗАКАРПАТТЯ.

На Закарпатській Україні Чехи засновують всюди, де лише живе 2—3 Чехів, чеські школи і змушують українських дітей вчитися замісць української, чеської мови. З протесту селян з Горонди до старости в Ужгороді довідуємося, що в цім селі, де є 300 українських дітей, а всього 5 чеських, заведено також чеську школу, бо жадали цього чотирьох чеських жандарів, бездітних.

БУДАПЕШТЕНСЬКИЙ ОШУКАНЕЦЬ ПЕРЕД ЛЬВІВСЬКИМ СУДОМ.

Перед львівським судом ставав при кінці листопада міжнародний ошуканець Геза Голльочи пак Ґвідо Гірш, будапештенець, виданий просто після 3-місячної вязниці рідною поліцією львівській поліції, для виправдання себе із довгого реєстру гріхів ще з 1924 року. Панок Голльо-Гірш виступав у цьому часі як представник найріжнороднійших чужинних промислових фірм, обіцюючи всім збанкрутованим, матеріяльно захитаним і ласим на легкий хліб — золоті гори. Чар його особи мусів бути не менший як „ревізорський" (по Гоголю) галант; мандруючи по всій Польщі у ролі банкира, потентата, мецената й сина Ракефелера та Моргана, заробив він на людській наївности пів міл. зол. Ошукав 13 маґістратів, кільканацять фабрик, сотню адвокатів, купців аж до ґрафів включно. При цьому жив як грецький бог, оженився з інтеліґентною львівською дівчиною й бувби гуляв до нині, якби не затужив за рідним Будапештом, де його пізнали. Список усіх його гріхів має 18 сторінок машинового письма; суд мусів протратити три дні часу, щоби присудити йому за них кару пропорціональну до його діяльности.

Засуджено його на 2 роки вязниці.

КАНАДА МАЄ ЧОТИРИ МІЛІОНИ КОРОВ.

Оттава. — Домініяльне Статистичне Бюро подає, що цього року є на канадійських фармах 55 тисяч коров більше, як було мин. року. Переведена мин. року статистика виказує, що в червні було 3,831,191 дійних коров, а сього року в червні було 3,894,311. Іншої худоби було мин. року 4,731,688, а сього року є 5,277,927. Число коней збільшилося о 23,000, число овець о 120,000, число свиней о 340,000.

Число звірят, що дають молоко, зменшилося в Саскачевані й Алберті о цілих 30 тисяч за те число молочних коров у тих провінціях збільшилося о 24 тисячі штук.

У ВЕНКУВЕРІ УПАВ СНІГ НА ОДНУ СТОПУ ГРУБО.

У місті Венкувері, й околиці, що лежить над Тихим океаном і має дуже лагідний клімат, упав 10 і 11 грудня сніг на одну стопу грубо. Снігові завії в деяких місцях утруднили комунікацію. Сніг упав також і на острові Венкувері, що лежить недалеко міста Венкувера. Венкувер є одним з більших міст у канадійській провінції Британській Колюмбії.

МОРОЗИ В КАНАДІ.

З днем 1-го грудня настали в Канаді сильні морози. Термометер показує у деяких містах Зах. Канади від 25 до 40 степенів нижче зера. У Вінніпеґу температура обнизилася 2. грудня до 20 степенів нижче зера.

ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ.

Із зближаючимися виборами до варшавського сойму кріпшають переслідування українського робітничого руху в Галичині. Робітничо-селянську пресу конфіскують навіть за речі, котрі пропустила варшавська або краківська прокуратура. Ревізії й арештування знову змагаються. Останньо перевела поліція ревізію в льокалі Робітничо-селянського Комітету помочи потерпівшим від повені. Опісля переведено таку саму ревізію у членів цього комітету, ред. Рудика, І. Калятинського, О. Пристая і инш. Всіх їх відпроваджено на поліцію, а по списанню протоколу випущено на волю. Поліція заборонила дальшу діяльність комітету, мотивуючи це тим, що комітет нібито занимався політичною пропаґандою, чим переступив межі ратункової акції. Поліція перевела вдруге ревізію у відповідального редактора Світла і його арештувала. Арештовання відв. редактора означає припинення видавництва. Тим способом бажають польські поліційні власти здушити всякий прояв робітничої активности й очистити терен перед виборами.

ФРАНЦУСЬКІ МОНАРХІСТИ ВИКЛЯТІ ПАПОЮ.

Підчас коли наші питомі монархісти в Злучених Державах і Канаді тішаться протекцією католицької церкви, їх однодумці — французькі монархісти підпадають церковній клятві. Французькі часописи подають, що монархістичний французький денник „Лексіон Франсез", на редактора якого Шарля Морраса недавно кинув папа клятву, попав у новий конфлікт з архиєпископом міста Бордо. Цей архиєпископ видав обіжник, яким забороняє священикам, сповідати якогонебудь із членів згаданої редакції.

ЛІКВІДАЦІЯ „СЕЛ.-РОБ. КОМІТЕТУ ПОМОЧІ ДЛЯ НАВІЩЕНИХ ПОВІНЮ".

На поручення польського міністерства внутрішніх справ львівська поліція зліквідувала „селянсько-робітничий комітет помочі для навіщених повінію" у Львові. Його централю при вул. Ленартовича 23 опечатано після переслухання кількох членів того комітету. Не арештовано нікого, хоч декого тягано на поліцію. З газет довідуємося, що зліквідовано теж такиже „сел.-роб. комітет" у Перемишлі. З виказу жертв оголошуваних цим комітетом у сельробівській і марксистській пресі, виходить, що він зібрав досі до 300.000 зол. З того ріжні організації й установи Радянської України прислали до 250.000 зол., робітники з Америки понад 4.000 долярів, а в краю цей комітет зібрав не цілих 1.000 золотих. До комітету належали, як відомо, ріжні діячі соціяльної лівиці не тільки української, але й жидівської і польської.

ПО ЦІЛІЙ ЕВРОПІ ПАНУЄ ДУЖЕ ОСТРА ЗИМА

В ПОЛЬЩІ І НА УКРАЇНІ МОРОЗИ ДОХОДЯТЬ ДО 36 СТЕПЕНІВ. У СЕРЕДУЩІЙ ЕВРОПІ ЗАМЕРЗЛО БОГАТО ЛЮДЕЙ. ФРАНЦУСЬКІ РІКИ ПОЗАМЕРЗАЛИ.

ВІДЕНЬ, 20. грудня. — Надходять тут повідомлення з многих місцевостей у середущій Европі про численні случаї смерти від великого зимна, яке там панує.

В Ускуб, в Югославії, найдено 20 залізничих робітників, які замерзли на смерть. Инша депеша подає, що в сусідстві Ґевґелі померло від зимна 17 жовнірів, що стерегли граничного фронту, а многих инших відіслано до шпиталю для лічення від обморожень.

У Бельгії вмерло в протягу 24 годин 7 осіб від зимна. Таких морозів не було у Бельгії від 45 літ.

ЛОНДОН, 20. грудня. — Зимно й морози навістили також Британські острови. У Лондоні занотовано 6 степенів морозу. Був се найхолоднійший день у 32 роках.

У деяких околицях в Польщі морози дійшли до 36 степенів понизше зера. Крім морозу навістили Польщу страшні сніжні завії. Залізничий рух застановлено. Усі ріки, навіть плинучі дуже скоро, позамерзали. Такого не було там від многих літ. Люде бідують там страшно і є богато випадків смерти від замерзнення.

ПАРИЖ, 20. грудня. — Сніг покриває Рівієру а ріки Марна, Сена й Льоара, як рівнож многі канали у північній і східній Франції позамерзали. У Парижі було 4 случаї смерти від зимна.

МОСКВА, 20. грудня. — Панує тут велике зимно, якого тут не було від більше як 40 літ. Минулої ночі термометер показував 33 степені Фаренгайта понизше зера. Перед двома днями сніжні завії спричинили перерву комунікації між Москвою і Білоруссю, яку вже тепер привернено. Також перерва комунікації в наслідок сніжних завій наступила в Тулі й на Україні. У Тулі треба було зорганізувати місцеве населення, щоби відкопати зі снігу 6 пасажирських і 8 тягарових поїздів. До тої самої роботи ужито на Україні Червоної Армії.

Також дуже терплять від зимна мешканці Криму; тисячі з посеред них, непривиклі до температури понизше зера, мусять мешкати в шатрах, з причини розвалення домів недавним землетрусом.

ВИКЛЮЧЕНІ З ПАРТІЇ КОМУНІСТИ ПОЧИНАЮТЬ КАЯТИСЯ.

Л. КАМЕНЕВ І ЗІНОВЄВ ГОТОВІ ПІДДАТИСЯ БЕЗУМОВНО РІШЕННЯМ КОНГРЕСУ. ТРОЦЬКИЙ ВІДМОВИВСЯ КАПІТУЛЮВАТИ.

МОСКВА, 20. грудня.— Комуністична партія годиться привернути деяким виключеним членам опозиції їх давні права. Партія вимагає лише, щоби кожний з виключених членів зголосився особисто з просьбою о приняття його назад до партії. Се одначе не може статися скорше, як по упливі 6 місяців від хвилі виключення.

Лев Каменев і Гр. Зіновєв та инші виключені члени опозиції годяться піддатися безумовно рішенням комуністичного Конґресу. Вони годяться теж залишити поширювання їх поглядів при помочі пропаґанди.

Лише Лев Троцький і його група відмовилися капітулювати.

У ҐАНКОВІ СТРАЧЕНО 20 КОМУНІСТІВ, А 700 УВЯЗНЕНО.

У КАНТОНІ ЗГИНУЛО 6000 ЛЮДЕЙ.

ҐАНКОВ, 20. грудня. — Під кінець минулого тижня страчено тут більше як 20 комуністів. У минулу неділю розстріляно тут 14 студентів, включаючи у се число кілька студенток, що мали обстрижене волосся.

Коли роблено приготовання до страчення, товпа, зложена з жовнірів, і кулїв, мала кричати: „Убийте комуністів, проч з большевизмом". Дівчина знова, перед розстрілом, крикнула: „Проч з імперіялізмом". Розстріляних студентів і студенток зловлено в часі наїзду на комуністичні льокалі у минулу пятницю. Крім сього арештовано понад 700 комуністів.

17 Росіян находиться в руках військових властей. Говорять, що їх мають стратити за кілька днів.

Командант ґарнізону в Ґанкові видав відозву до заграничних консулів, у якій просить заграничні уряди о поміч в проґнанню комуністів з Ґанкова, Вучанґ і Ганіянґ.

У Кантоні мало згинути у послідних двох тижнях 6000 Китайців. Комуністи, які заняли Кантон 11 грудня, замордували 4000 людей, підчас коли противники комуністів, відбираючи назад місто, убили 2000 комуністів.

ШИБЕНИЦЯ ОДИНОКОЮ КАРОЮ В ПОЛЬЩІ.

ЖОВНІРИ НЕ БУДУТЬ БІЛЬШЕ РОЗСТРІЛЮВАТИ ЛЮДЕЙ.

ВАРШАВА, 20. грудня. — Вішання буде тепер одинокою карою смерти в Польщі; жовнірів не буде більше уживатися до розстрілу людей. Станеться се на підставі розпорядку президента Мосціцького, який оголошено в Урядовім Дневнику.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПУСТИЙ КАПШУК

Є в Америці видавець, який має ґазети в кождім великім місті. Всі вони є овочем його організаторської праці. Називається він Рендолф Герст і вважається він найбільшим ґазетним видавцем в Америці.

Колись думали, що він має великий вплив у політиці. Люди читали сензаційні напади ґазет Герста на публичних діячів і думали, що Герст може іменувати послів, сенаторів, ґубернаторів, „робити" президентів. З часом люди пізнали, що вплив його ґазет не такий великий. Стали далі говорити, що хоча Герст не може зробити когось президентом, але все таки його напасти мають силу не дати комусь стати президентом, ґубернатором, чи мейором. З часом люди пізнали, що й ця думка не відповідає правді; Американці вибирали урядників і законодателів проти виразної волі Герстової преси.

Чому саме вплив ґазет Герста є такий малий, се показує найкраще сензаційна афера, якої героєм став тепер Герст. Його ґазети стали від якогось часу друкувати сензаційні обжалування проти мексиканського уряду Каеса. Закидали Каесови, що він мішався в Нікараґву проти американської політики; що він піддержував грошево англійський углевий страйк; що він наконець підплачував американських сенаторів та редакторів, щоби вони робили політику, потрібну Мексикови. Всі закиди робив Герст на основі документів, які він мав роздобути зі самого мексиканського уряду.

Заким сі документи були в цілости видруковані, один редактор, що мав бути посередником між Мексиком та англійськими вуглярами, пізвав Герста в суд за пів міліона долярів відшкодовання за очернення. Від тоді Герст став у дальших документах, поданих у своїх ґазетах, витинати імена людий, яких він обжаловує. Та зі змісту можна було пізнати, кого він має на думці. Обжаловані сейчас підняли бурю протесту. На домаганє обжалованих сенат почав слідство.

Вислід був несподіваний: Не тим, що обжаловані сенатори заперечили обжалованє, і не тим, що мексиканські конзулі зреклися своєї недоторканости та заявили свою готовість станути на суд американського сенату, але тим, що самий Герст, покликаний перед сенатовий комітет, признав, що він не думає, щоби сенатори дістали призначені для них гроші.

Так з великої сензації починається показувати справдішна мізерія. З грімких обжаловань, коли до них приложено міру правди, вийшов пшик. Калюмніяторська кампанія соток ґазет, зібраних в одну організацію, зходить на ніщо, і Герст ще не відай буде відкликати свої закиди так само, як уже відкликав він колись, написавши, що Україна се малесенька країна, яка на мапі світа має таке значіння, як точка.

„ГЕТЬ НЕПИСЬМЕННІСТЬ"

III.

Ще один рік ділить нас від того моменту, коли то проминуло 60 літ безупинної і безкорисної але дуже діяльної праці Т-ва „Просвіта" у Львові. І в програмі цеї праці поборювання неписьменности займає одно з найчільніших місць. Без дрібки зарозумілости треба признати, що Т-во „Просвіта" було перше Товариство, котре потрапило силами організованого громадянства викликати не тільки інтерес до цього питання, але й похвалитися небайкими успіхами.

Змусила його до праці на цьому полі дійсна конечність. Темнота між народом, безпросвіток, були тою причиною, що український селянин ставав завжди і всюди жертвою страшного визиску. Анальфабетизм у висоті 70 прц. це хіба таке жахливе явище, котре мусіло застановити всіх доброжелателів людей і мусіло велітися прикласти рук і засобів до боротьби з цим примарним лихом.

І коли заглянемо до актів Т-ва „Просвіта", побачимо, що вже дуже вчасно в голосах на Загальних Зборах Товариства даються чути голоси про потребу прийти в допомогу неписьменним братам. У звідомленні Головного Виділу Т-ва в р. 1898 читаємо, що „в кількох читальнях удержувано вечірні школи для неписьменних". Що далі ця справа поновляється, чуємо про неї що раз частіше. І на сторінках преси і на зборах освітніх установ, на вічах і нарадах, відбувається вона і в законодатному галицькому соймі. Для допомоги цьому руховi починають появлятися підручники для навчання неписьменних і те все без ніякої, ні навіть урядової допомоги, а тільки засобами самого громадянства. Перший підручник — це движима азбука укладу **В. Равлюка.** Цей спонтанічний і стихійний рух треба було взяти до рук. Провід цеї справи бере Т-во „Просвіта" через свою просвітно-організаційну Комісію. А коли справа стала обіймати щораз ширші круги, бачимо як в 1908 р. повстає при Головнім Виділі осібна **Комісія для поборювання неписьменности.** В р. 1909 в днях 1. і 2. лютого відбувається **Перший український просвітно-економічний Конгрес** і на ньому справа неписьменности займає дуже поважне місце, бо для неї призначено двох референтів, котрі зі зрозумінням і з великою повагою підійшли до порученої справи. З тої пори вистарчить переглянути річники часописів в першу чергу видаваного Товариством „Просвіта" фахового освітнього журналу „Письмо з Просвіти", щоби переконатися в тому, з яким захопленням і з якою повагою дивився загал свідомого громадянства на питання боротьби з неписьменністю. Відозви, статті, проєкти як найшвидше зліквідувати цю ганебну рису з нашого народу, жертви, творення спеціяльного фонду, підручник **О. Солтиса,** що з року на рік мав нове видання — хіба проречистим доказом на те, що справа поборювання неписьменности це щось трохи більше ніж сама форма. Хто тільки на хвилину задумається, але зі серцем у той страшний стан анальфабетизму, цей не матиме відваги станути проти ініціятиви й акції цілого громадянства. Інше становище можна хіба оправдати недостачею застанови або якимсь неоправданим бюрократизмом, котрий мусить бачити норми, а коли їх не бачить, то для нього ніщо не значить ні голос, ні навіть крик самого життя.

І тому може ні в одному письменстві на світі не найдеться стільки передових чільних письменників, котрі дали свою силу і труд для поборювання неписьменности власного народу. **Шевченко і Шашкевич** складають Букварі. В Дневнику а й у Кобзарі Шевченка находимо цілу низку висловів на тему ваги й значіння письменности. **Грінченка** не даром звуть „учителем народу". **Франко** як великий суспільний письменник не міг пройти мовчки біля цеї ганьби нашого століття. А вже просто до сліз порушить всякого відома новеля **Василя Стефаника** п. н. „Підпис", в якій великий письменник розказує про те, як то „мала Доця ходила лавою поза плечі ґаздів, що писали коло довгого стола свої імена".

І хоч ніхто не заперечить, що найкраще поведе науку такий учитель, котрий має певні педагогічні знання, а проте як таких учителів бракне, і до роботи зголошується охочий письменний, но треба зараз думати, що наука не піде, як належить. Акти в „Просвіті", письма; які назбиралися від кількох десяток літ говорять зовсім щось інше. Нераз захоплення давало кращі результати ніж найкраща кваліфікація.

І до війни на це ніхто не дивився. Коли роблено ріжницю, то хіба тільки таку, що Кр. Рада Шкільна ремунерувала перше всього роботу учительства. Одначе й „Просвіта" діставала певні засоби від уряду на преміі і ремунерації. А навіть у самому Львові „Просвіта" організувала своїми силами курси, котрі відбувалися в школі ім. М. Шашкевича. „Просвіта" організувала теж своїми силами курси при війску для жовнірів української народности.

(Конець буде).

І в ворога учитись добра шту-
[ка:
Корисно це й здається нам нау-
[ка.
А вчити... Ні! І друга бийся вчи-
[ти,
Щоб ворога собі із його не
[зробити.
Б. Грінченко.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю дня 25. грудня, в гали церковній в 1-ій годині пополудни. Проситься всіх членів прийти, бо є важні справи до полагодження. — В. Баран, предс.; М. Гнатів, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Бр. св. Василия, від. 339, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 25. грудня, о год. 2-ій пополудни під ч. 610 S. American St. Присутність кождого члена конечна, бо на сім мітінгу буде справозданне урядників за 1927 рік і вибір урядників на 1928 рік. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости. — Іван Сорока, предс.; Іван Бішка, кас.; Олекса Будай, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 3-ій годині попол., в неділю, дня 25. грудня в гали церковній, 18 Woodland. Буде справозданне контр. комісії та вибір уряду на 1928 рік. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Петро Стадник, предс.; В. Гасій, секр. Й. Квасній, кас.

ДО ВП. П. СЕКРЕТАРІВ МІСЦЕВИХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Дня 9-го грудня с. р. вислано послідні посилки календарів **У. Н. С. на 1928 р. Кождий місцевий секретар посилку отримав і календар передав членам У. Н. С. по ціні 30 цнт,** за примірник. **В місячних рахунках за грудень є поданий довг за календарі, який має бути заплачений в грудні, щоби** довгів не **переносити на слідуючий рік.**

Всі звіти і рахунки мають бути в канцелярії У. Н. С. не **пізнійше як 29-го грудня, щоби можна книги замкнути і** зробити **послідні депозити до банків в пятницю, 30-го** грудня. **Проситься тих П. Секретарів, які що місяця спізняються із** **силкою, щоби хоч раз в рік в грудні поспішили** враз із другими **на час.**

Про смерть члена треба повідомити гол. канцелярію сейчас, **щоби можна вислати смертний лист до виповнення і виплату посмертної запомоги викінчити як найскорше.** Посмертні **листи, які є в руках місцевих урядників, треба** сейчас вікінчити **і звернути враз із членськими грамотами.**

В зимові місяці, коли то більше число членів сходиться на **мітінґи, нехай кождий член справить запис свого посмертного** **так, як уважає за найкрасше. Члени, які не мають тут** рідні, яка **занялабся похороном на случай смерти, нехай зроблять** відповідний **запис на кошта похорону. Обовязком місцевих** урядників **є допильнувати сеї справи, щоби відтак не нарікали,** що **самі мусять покривати похоронні кошта.**

Всі відділи, котрі присилають належитости чеками а мають **зміни урядників, нехай повідомлять банк про такий** вибір **нового уряду відповідною резолюцією. В противнім** разі банк **чека не виплатить, маючи инші підписи на чеках.** Всі чеки **виписується на: Ukrainian Nat. Ass'n. Моні-ордери** треба виписувати **на: Ukrainian Nat. Ass'n, Elizabeth, N. J.**

Адресар на рік 1928 (жовтий друк) має бути виповнений **як слід і звернений до канцелярії У. Н. С. без ріжниці** чи є зміна **місцевого уряду або ні.**

Сподіємось, що Вп. П. Секретарі і Члени зволять ласкаво **пристосуватись до повисших уваг, що безперечно** вийде на **користь їх і У. Н. Союза.**

ЗАГАДКИ.

1. Що тепер розумнійше: — когут, курка чи яйце?

2. Що має бик спільного з капіталізмом?

3. Сім років колиши,
Сім років чеши,
Сім років стережи,
А відтак доплати кому,
Аби взяв біду з дому!

Відгадки:

1. Всі троє дурні.
2. Оба ненавидять червоний працор.
3. Дочка на віддання.

Що має залюблений спільного з сірником?
— Оден і другий як займеться, тратить голову.

В. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість).

(13)

Сороки - ворони розказують, що то вже не дівчина, а жінка. Як се правда, то йому не в голові будуть якісь конспірації. Він старий, отже знає, що таку молоду жінку мусить пильнувати перед такими баламутами, як Чаплінські, котрий, хоч також вдовець, молодший, гарніший і складніший як рапавий старий козак. Оженившися з такою молодою, мусить числитися з тим, що ще посиплються діти, котрі також треба обеспечити. Тим то й мусить потерпати, що втративши панську ласку, втратить Суботів. В кождім разі я не заплющую очий. Його пильнують не тільки звідуни Чаплінського, але й мої. Як тільки що помічу, донесу ясновельможному. Хоч він мій кум, я горла зрадника боронити не буду.

— О скілько не можна сумніватися, — полковник закінчив — що запорозькі прідисвіти і очайдухи в кождій хвилі готові рушити на бусурмена, о стілько в тім ділі не на всіх наших козаків можна покладатися. Ті реєстрові, котрі вже роблять службу, очевидно пішлиби, бо мусять. Але король хоче, щоби ту війну звали будьто би своєвольці, отже сам не схоче, щоби війну розпочинали ті козаки, про котрих султан і хан знають, що вони в королівській службі. Їх можна ужити тільки в оборо-ні річи посполитої. Значить, тільки тоді, коли би Татари самі розпочали війну. Колиж ту війну ми зачнемо, випускаючи вперед своєвольців, то до Запорожців мусіли би пристати, будьтоби поза нашими плечима і проти нашої волі та без нашого відома, ті наші козаки, котрі не вписані в реєстр і не служать в королівськім війску. До них повинні би пристати також ті реєстрові, що тепер сидять дома, будьтоби втікаючи від нас на Запороже. Але, хоч і вони рвуться до шаблі, саме тепер на них не можна покладатися, бо вони сильно огірчені. Королівський комісар над козаками, пан Шемберг не тільки дивиться крізь пальці, як пани і підпанки обертають козаків в панщинних хлопів, але й сам переборщує в дисципліні і доводить до розпуки реєстрових, що служать річи посполитій. На мою думку, саме тепер треба би в тій строгости троха попустити. Якби ясновельможний був не відкликав приказу даного Чаплінському, то Хмельницький будьби умив руки і королівські намири будьби мусіли скінчитися на нічім. Инші козаки не такі важні, як Хмельницький, але за те всі вони в купі, велика сила.

Полковник ще дещо дописав про військові справи, засипав письмо сірим піском і запечатав. Ледви зробив сю роботу, в двері застукав і увійшов Чаплінські з листом в руці.

— Добре, що ви прийшли, — полковник промовив. — Я вже хотів посилати до вас, бо нині відіде гінець до гетьмана. Бачу, лист у вас в руках. Піде з моїм.

— Чи ви пишете що про Хмельницького? — Чаплінські спитав.

— Я вас питав, чи ви про него пишете? Мій лист службовий. Пишу про се, про що мушу писати. І пишу так, як знаю.

— Я того питаю, бо добре було би, якби ми не перечили собі.

— А якби перечили собі? Кождий з нас пише, як знає. Гетьман нехай сам вибирає, що йому ліпше до вподоби, або що йому видаєся правдивійшою правдою. Мабуть буде так, що ваш рапорт про Хмельницького така сама неправда, як і мій. Правда хиба тільки те, що ми бачили нашими власними очима. А власними очима ми бачили тільки самого Хмельницького, не його діла.

— Чому так думаєте, що моє й ваше неправда?

— Бо ми правди не знаємо. Він розказує нам се й те. Але чи тому лисови можна вірити?

— Отже й ви вже звете його лисом? — Чаплінські скрикнув врадуваний. — Може ви що нового вчули про него? Може се, що ви чули, сходиться з тим, що я чув?

— Чути, не чув, але обережність не завадить. Щож таке ви чули?

— Як ви перед мною всьо держите в тайні, то й я вам не обовязаний сповідатися. Чи ви чули що про ту його білоголову? Одні кажуть, що то наймичка, инші, що то його жінка.

— А я обовязаний сповідатися?

— Ви щось дуже службово берете все те, що відноситься до Хмельницького. Що баба має спільного з військовою службою? З чого тут робити службову тайну?!

— Бо то може бути не військова, але політична справа.

— Бабська справа може бути політичною? Та яким чудом?

— В дипльоматії бувають і бабські чуда.

— Та я знаю, що в дипльоматії послугуються бабами. Буває, що в тім ділі баби верховодять, як нераз дома жінки пантофлярів.

— Отже бачите. Я чув, не знаю чи се правда, що то якась Волошка і... і турецький шпіон.

— Не вже?!

— Так я чув... з двох жерел. Тільки в однім ті два жерела не сходяться. Одно жерело каже, що Турки, знаючи, що наш король організує війну против них, та що Хмельницький робить в тім, підіслали її Хмельницькому. Старий вдурів і зараз таки оженився. Вона зобовязалася від його видобути всі її королівські тайни, які йому відомі, та переказувати їх через Ясси до Стамбула. Як вже буде знати всьо, що Туркам потрібне, втече від него. Другий мій інформатор сказав мені, що Хмельницький обличив цілий гурток турецьких шпіонів з Волощини. Вони тою дівкою обмотували ріжних Ляшків у Варшаві, Львові й инших містах і добували з них потрібні їм вісти. Вони і до Хмельницького підіслали її, але де то було, не знаю. Була необережна і він в її ґардеробі найшов письмо. Прочитав і зміркував, що то за птиця. Бо все те, що шпіони мусіли списати собі для обережности, носила при собі дівка. Хмельницький хотів захопити ціле товариство, але не мав щастя. В його руках лишилася тільки дівка. Вона у него в полоні.

— Неймовірне! Така молода і така краса пустилася на такий, подвійно негідний хліб?

— І я кажу, що неймовірне. Але так розказували мені.

— А що сам Хмельницький сказав вам про се?

— Він? Ні пари не пустив з рота: Взагалі не сказав мені, що якусь дівку, чи бабу привіз з собою.

— Коли він вам нічого не казав, то, як вона справді шпіон...

— Ну? Як вона справді шпіон?

— То він її спільник. І він шпіон!

— Де кум, а де коровай. Може він справді шпіон, її спільник. Може й так бути, що він сам шпіон, вона ні. Ні на се, ні на те нема ніякого доказу. Як йому її підсунули і ослінили його красою дівки, то він оженився, несвідомий того, що взяв небезпечного ворога річи посполитої. Як він знає, що вона шпіон і він її заарештував її, то його треба лише похвалити за се. Деж тут його шпіонство?

(Дальше буде).

Др. Остап Грицай (Відень).

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА ЯК ПИСЬМЕННИЦЯ.

Та попри всю похвалу, яку треба віддати авторці за її звеличання українського материнського типу в постаті попаді Яхновичевої, годі не зазначити одної відемної риси тут, а саме риси надмірної доброти. Можна іменно спорити з авторкою про те, чи така всепрощаюча, всерозуміюча доброта без відповідної міри виховуючої суворости саме з погляду на діти — вказана. І коли ми в нашій повісті все наново чуємо про те, що діти Яхновичевої лебеді й каліки, то доводиться думати, що одною з причин їх життєвої невдатности може саме та надмірна доброта матери, перепоєні якою діти ніяк не здібні до великого відпору проти бурунів життя. Чи це тільки хиба малюнку в Кобилянської, чи недостача материнського типу в нас узагалі — це рішати тут не місце. Але я певний, що оскільки йде про повісти, звязані в другій частині повісти („Зонин дневник") з особою доньки Зоні, то симпатії українського читача ледви чи будуть по стороні тої химерної попадянки, яка розпещена предоброю матірю врешті-решт сама не знає, чого їй від життя жадати. Зоня заручена з богословом Олексою, типом розважної, життєво-розумної людини, з рисом суворости в характері, але суворости мудрої, сказатиб, творчої, яка зазначується найкраще тоді, коли Олекса пригадує Зоні її обовязок працювати для простого народа. Але щож — наша попаданочка добачує в розсудній практичности та в гострім критицизмі Олекси заєдно „кінське копито прози", а в його словах праці для народа якийсь начебто деспотизм проти себе, якому їй необхідно протиставити ідеальні вимоги власної артистично-поетичної душі. А всеж Олекса — на думку читача — має рацію, коли дещо гостріше береться з того погляду до попівсько-аристократичної паняночки, яка „простого народу не любила ніколи" бо „жахалася перед тим, що є неестетичне в народі". Бідний ти, український народе! Ляцькі пани обдирають тебе і мучать по тюрмах, а українські панята бояться з тобі чогось, що в тобі, простий хлопе, неестетичне... Може неестетичного запаху того крівавого поту, яким ти зливаєш від віків чорні переложи твоєї безталанної землі. Може напрацьованого бруду твоїх чорних рук, які ти складаєш до спочинку аж тоді, як тебе покладуть в домовину. А може тих неестетичних лютих проклонів, якими твоя проста душа злегшує собі вбивчий тягар віковічної неволі? Так. Кобилянська дуже добре підмічує

(Докінчення на стороні 3-тій).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СЕНТ ЛУИС, МО.

Проч з рутенством.

Американсько - український Клюб відчиняє Рідну Школу. В нас ще бояться слова „Україна" — як чорт свяченої води.

Рутенський дух, який був довгі часи всевладним паном в нашій громаді, довів до цілковитого занепаду громади. Ми остали у всім позаду других, навіть в справі національної свідомости. Хотіли зорганізувати наш нарід в американсько-український ситизенський клюб, як це буває по других громадах, але й з тим не йшло. А все через слово „український". Сумне це і то дуже сумне, але на жаль правдиве. Рутенський дух наших панотчиків довів до того, що в нас у великого числа громадян панує ще така темнота, що вони бояться слова „український" як чорт свяченої води. І толкуємо їм: Та що з того, що тисячу літ тому взад ще не вживали слова „український", а от кілька літ тому взад не було Польщі, а тепер вже є. Вже й вишукали в Дрезні якусь стару корону для круля Дзядка Першого. Або хто був би подумав перед 25 літами про те, що Лондон буде говорити з Ню Йорком, або що люде будуть літати з Америки до Европи, або що 5.000 цвитучих салунів в Сент Луис переміниться за одну ніч на „софт-дрінк парльорс", а їх оператори на „автльо" бутлегеров. Такому пророкови був би колись сальонист фляшкою голову розбив. Все, як бачимо, зміняється і поступає. І з того, що 1000 літ тому взад не було назви „Україна", не можна вносити, що це назва несулшна. Ні не можна вносити з того, що ми не вдержали української держави, що ми нарід до нічого та що ми такої держави взагалі не добемося. А з таким песимізмом глядять на цілий наш визвольний рух наші Рутенці. А що не вірять в Україну, стратили грунт під ногами, стратили віру і завзяття і народний ідеал. Стали через те рабськими рутенськими душами. А такі душі приносять гнилизну, а не життя.

Українсько - американський Клюб, який саме в нас заснувався, поклав собі за ціль піддержати українського духа в громаді і виховати нове покоління, з якого була би користь для Америки і якеб гордилося тим, що його батьки це потомки славних козаків і великого та славного українського народу. По тій причині Клюб заложив дійсно українську Рідну Школу, з якої вже тепер на початках користає 100 дітей. Клюб буде старатися далі, щоби піднести тут наш престіж як американських горожан та щоби ми користали з тих прав, які нам прислугують як горожанам. Клюб подбає, щоб всі наші громадяне стали горожанами та щоби як такі згуртувалися в Клюбі як своїм осередку.

Громадянин.

(Докінчення зі ст. 2-гої).

тут відчужения попівської аристократки від робучих мас, шкода тільки, що авторка не ставиться до нього з усім, указаним тут і конечним критицізмом. В її малюнку Зоні продовніє усетаки симпатія до одного типу і його мнимо аристократичної культури, й оконечна перемога в нашій повісти не по стороні Олекси, а по стороні Зоні. Правда, на словах скрізь ніби його правда, і Зоня признається, що, скажім в засаді, була все за простим народом. „Вір мені, Олексо — кажемо вона на одному місці — не раз булаб я розпостерла рамена і благала там в далекій чужині: Приходьте ви всі, великі і сильні, ви освічені й наситені, подайте помічну руку отсим нуждарям, станьте їм до помочи — з багна, в котрім мучаться сотками літ, видобудьте їх до гідного, людського життя! Вони, як ви, носять у своїй душі скарби глибокі й гарні і такі правдиві, що колиб ви пізнали їх глибше, подалиб радо помічні руки та стали хоронителями **тих принижених і покривджених у своїх людських правах!**" Таких прекрасних слів про нарід в суспільних низах в нашій повісти багато, і всі вони золотим сяєвом опромінюють її сторінки. Так нпр. коли старенька Яхновичева напоминає доньку: „**Піди між люде, моє гарне, ніжне дитя**, помір твої сили й умові здатности на других — і ти віднайдеш себе. Віднайдеш і зміркуєш, якою повинна ти бути. В тобі збудилася туга за своїм власним богатим „я", і вона мучить тебе і ти будеш тратити дорогий час твоєї молодости на самі мрії, **а мрії і найглибша туга не причиняться ні на волосок до зросту і розвою людського духа...** А народ шануй! Гляди-бо! Коли йдеш в ліс, ти не застанеш тут такого ладу, як в гарно виплеканім і розвагою заложенім саді — та за те стрінеш ти в лісі таку силу і потугу, стільки свідомої поезії і краси з першої руки, якій в гарно виплеканім саді иноді і не снять, а тобі тоді з подиву серце замовкне, і тим чимраз глибше і глибше в ліс заходила... Це той наш народ, моя доню!" — Або в цілім ряді висловів Олекси про національне питання. Але щож — хоч як гарні і переконуючі ті слова, то вони все таки не всилі примирити Зоню з твердою, до чину змагаючою духовістю Олекси; вона всетаки лишається панськуватою лестійкою, бо „взагалі, я бунтуюся — каже вона раз — як мене хтось немов навертає на мої обовязки. Я все зроблю сама, все, лише нехай я маю волю вчинити добровільно, із власної ініціятиви, а не через насильство наказу".

В ціловоді творчости Кобилянської такі слова є принціпіяльного значіння. Вони вяжуться — як про це я вже писав у фейлетонах про „Царівну" — тісно з її ідеольогією визволення жінки, гарної і вольної людини, з її філософією висшої одиниці та з її культом розвитку індівідуальности. Але в ситуації, зображеній в „Ніобі", відгук тої ідеольогії не може читача вдоволити тому, що праці Зоні „з власної ініціятиви" не бачиться опісля ніде, затеж бачиться — її кволе кохання з німецьким малярем, для якого вона жертвує Олексу, а з тим і те все, що заступає Олекса. І щож так захопило її в обі малярі? Ну, споріднена артистична душа і — **доброта.** — „Я така смертельно смутна і перемучена, — признається вона — що вдержати мене на силах може лишень **доброта і все наново сама одна доброта"**. Вона почуває себе зрадницею про Олекси, але щож, Олекса суворий і велить їй між народ, а маляр тихомирний добряга і так ніжно вміє підходити до неї! Оттут — на мою думку — і зазначується відемно та надмірна доброта матери, яка розколює душу дитини так, що вона без пещення, без материнської доброти не всилі істнувати в світі, і здригається перед усім, що накинуть суворим голосом дійсного й великого життя. Через те й постать Зоні являється нам окончено неспособною до життя калікою, залежною зусім від ласкавого усміху людини, з якою їй доводиться стрінутись у життю. Вона, правда, намагається виправдувати своє поведення, кажучи між иншим: „Олекса не був для мене чоловіком; нас надто ріжнив спосіб нашого почування. Він і не бачив ніколи в мені того, що артист бачив і цінив. Його гнівало і дражнило те, що мене радувало і поривало; і заедно стояло йому чуття на дорозі, і він стікався у своїх буденних обчисленнях на нього. А з чужинцем ми неначе одну душу і одно почування становили. Без слів, без запевнень, а самою однокою тонкою любовю, що мовчки злучила наші душі на віки. **Це моя тайна**". Але ні вся поведінка Олекси, ні поведінка маляра не виправдують гаразд слушности тих слів розніженої Зоні, тимбільше, що та сама Зоня осуджує дуже гостро любовне відношення своєї сестри Олени до повдовілого шурина.

Словом:

Ціловоді повісти „Ніоба", попри грандіозну ідею усежертвенного материнства, виявляє декілька недотягнених як слід рисів, і якийсь надто яскравий нахил до розмальовування немічного, хоробливого і кволого в людині. І не надто багато нового бачиться тут в новому поколінню дітей старих батьків. Затеж значно гостріще обрисованою видається мені в характерах і структурі повість „Через кладку", яку обговорю в дальшім продовженню цеї праці.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць падолист 1927 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Ванцьо Михайло.
В. 2. Поточна Олена.
В. 6. Пукій Василь.
В. 9. Ващук Мартин.
В. 24. Спасюк Юлія.
В. 48. Грицко Михайло.
В. 57. Гринчук Магда, Копча Антоніна.
В. 58. Камінська Юстина.
В. 75. Нагорняк Іван.
В. 76. Сворін Стефан, Лисяк Анна, Гошилик Анна.
В. 78. Фадейко Іван.
В. 85. Сторошко Іван.
В. 86. Дуік Іван, Височанська Йоанна.
В. 90. Бобонич Григорій, Бобонич Параска.
В. 93. Моторний Павло, Моторна Катерина.
В. 100. Заготинець Володимир.
В. 101. Клавоник Михайло, Підберецький Василь.
В. 104. Андрусечко Йосиф, Лопушанський Йосиф.
В. 113. Коземчак Іван.
В. 121. Бойко Ілько.
В. 147. Маркович Микола.
В. 155. Хомин Василь.
В. 156. Левицький Петро.
В. 160. Фірман Марія, Воробець Катерина.
В. 164. Мельник Катерина.
В. 170. Чомко Петро.
В. 172. Морган Іван, Мороз Марія, Білецький Іван.
В. 179. Тилович Микола.
В. 189. Кривицька Елисавета.
В. 204. Голубович Василь.
В. 223. Завада Стах.
В. 228. Демянович Прокоп, Галькович Марія, Стець Анна, Юренко Іван.
В. 230. Ваврович Михайло, Кушнірський Григорій, Невенський Іван.
В. 232. Вархолик Андрій.
В. 237. Забитко Григорій, Комар Василь.
В. 242. Мельник Олена.
В. 253. Фесяк Анна, Мурашкевич Павло.
В. 254. Пеленський Михайло, Пеленська Анастазія.
В. 255. Шищук Катерина.
В. 266. Михальчишин Катерина, Михальчишин Марія.
В. 268. Михалюк Текля.
В. 270. Колісник Марія.
В. 271. Юськів Мелянія.
В. 275. Луковська Магда.
В. 301. Семенюк Анна.
В. 304. Котелець Марія, Вернеївська Марія.
В. 307. Бабій Анна.
В. 312. Фецак Михайло.
В. 316. Сенів Григорій.
В. 321. Курилак Стефан.
В. 328. Рула Іван.
В. 344. Геба Григорій, Різник Яків, Гусак Текля, Сипа Тимко.
В. 349. Гринко Павло, Шкода Юрій, Маковський Іван.
В. 359. Корій Марія.
В. 361. Скоцко Микола.
В. 363. Леськів Параска.
В. 364. Грицик Олекса, Грицик Агнес, Кравчишин Марія, Гавук Ігнатій.
В. 367. Романів Тимко.
В. 373. Літвицька Марія.
В. 396. Свереда Павло.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 7. Грицишак Стефан, Костик Роман, Кот Франко, Кот Михайло, Кот Стефан, Рош Іван, Майстро Февронія.
В. 31. Кушман Верта, Вашкевич Антін, Вашкевич Михалина.
В. 69. Виталь Юлія.
В. 75. Німа Михайло.
В. 81. Валега Михайло.
В. 95. Кобрин Михайло.
В. 105. Др. Демидчук Семен.
В. 128. Говард Йосиф, Говард Василь, Савчин Михайло, Савчин Тетяна.
В. 158. Кореман Мартин.
В. 179. Білобрам Йосиф, Рузицька Анна.
В. 202. Списак Анна, Списак Олена.
В. 217. Голійчук Іван, Свереда Григорій.
В. 234. Скоренький Теодор.
В. 235. Бобак Павло, Бобак Марія, Ратич Василь, Андриц Юрій.
В. 237. Головчак Теодор, Коцюбан Филип, Гаврилюк Іван, Коцюбан Розалія, Пірс Анна.
В. 241. Подорожний Михайло, Подорожна Параска.
В. 243. Магір Онуфрій.
В. 259. Пикович Іван, Пикович Володимир.
В. 266. Горичун Лев.
В. 268. Громяк Михайло, Грицишин Микола, Євчин Василь.
В. 276. Лах Теодор.
В. 277. Фуярчик Тимко.
В. 282. Безкоровайний Микола, Кучерявий Василь, Бедзін Григорій, Дідуник Микола, Сенків Василь.
В. 292. Музика Олекса, Музика Емілія.
В. 336. Павук Атенас.
В. 338. Ялицька Вікторія.
В. 339. Шостак Андрій.
В. 340. Куречко Іван, Куречко Ірина.
В. 352. Лаврик Михайло.
В. 367. Матіїв Федор.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 20. Лецин Василь.
В. 21. Білас Іван, Білас Анна.
В. 85. Латанишин Яків.
В. 83. Сошек Петро.
В. 97. Дуда Юліянна.
В. 139. Навроцький Іван.
В. 248. Кобилянський Михайло.
В. 292. Коваль Анна.
В. 299. о. Кузів Михайло.
В. 301. Франків Микола.
В. 305. Лах Катерина.
В. 334. Станґритчук Йосиф, Стефанська Катерина.
В. 361. Ставчанський Мафтей.
В. 364. Лопушанський Іван, Лопушаська Марія.
В. 375. Гринак Григорій.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 24. Боришкевич Стефан, Борищкевич Анна, Кушнір Антін, Солоденько Григорій.
В. 25. Лотоцький Володимир, Соколюк Ілько.
В. 28. Лукашук Федько, Лукашук Катерина, Гнатюк Йосиф.
В. 34. Фрилек Микола, Фрилек Катерина, Сикута Микола, Йоднарук Петро.
В. 40. Пеленський Іван, Цибульський Казимир.
В. 45. Шпікула Константин, Муцовський Стах.
В. 48. Гоцковець Петро.
В. 58. Завацький Федор.
В. 61. Спрох Андрій, Спрох Стелла, Спрох Андрій.
В. 65. Гавловський Павло, Гещук Петро.
В. 72. Кирин Фелія.
В. 73. Крутий Василь, Дашкевич Антоніна, Крутий Михалина.
В. 74. Сенько Григорій.
В. 79. Орищко Дмитро.
В. 82. Лешега Стефан, Лешега Катерина, Булій Іван.
В. 86. Саламон Андрій, Петрочко Семен.
В. 99. Галабатій Ваврик.
В. 113. Балабан Юрій.
В. 116. Варванський Йосиф.
В. 122. Подворний Кароль, Теренюк Максим.
В. 129. Занко Ева.
В. 132. Баховський Іван.
В. 134. Кос Марія.
В. 142. Бернат Войцех.
В. 143. Штон Антін.
В. 150. Васіста Розалія.
В. 157. Гайдук Олекса.
В. 163. Банах Іван, Міняк Іван.
В. 170. Качмар Михайло.
В. 175. Колодій Василь.
В. 192. Гузар Стефан.
В. 204. Чучман Павло.
В. 213. Ощуст Іван, Поплавський Йосиф, Поплавська Кароліна, Лукашевич Антін.
В. 217. Кучмій Іван.
В. 227. Грещо Іван, Решетар Михайло, Решетар Олена, Грещо Іван.
В. 235. Кролицький Франко.
В. 237. Демянчук Михайло, Мороз Олекса, Мороз Петронеля, Житник Іван, Житник Марія.
В. 242. Кресіна Петро, Кресіна Іван, Рінго Марія.
В. 243. Вишньовський Павло.
В. 249. Еваночко Марія, Еваночко Зофія.
В. 267. Бізецький Кирило.
В. 270. Салюк Йосиф, Салюк Агафія.
В. 274. Луцкевич Лука.
В. 276. Сокира Григорій, Мах Дмитро.
В. 277. Гвісьць Семен.
В. 285. Томчак Іван.
В. 287. Денека Елисавета.
В. 298. Свідерський Юліян.
В. 299. Лехман Кароль.
В. 304. Ваврів Сенько.
В. 319. Маціборський Онуфрій.
В. 348. Дубранський Іван, Серкіз Іван, Серкіз Віра.
В. 358. Грацон Анна, Павляк Марія.
В. 361. Галайко Іван.
В. 367. Дорофей Іван, Луців Данило, Пристайко Григорій, Сеник Андрій.
В. 369. Гринько Михайло, Гринько Настя.
В. 385. Дюк Пилип, Мандюк Петро, Пасічник Михайло, Скобар Іван, Томашевський Василь, Томашевська Христина, Пасічник Ксеня, Скобар Параска, Бецкало Анна, Коваль Іван, Замлянучин Семен, Замлянучин Анастазія, Філіпович Дмитро.
В. 388. Хелпа Катерина.
В. 396. Диривяк Михайло, Пшеничка Іван.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 13. Олексишин Яків.
В. 29. Гринак Григорій.
В. 38. Саланський Йосиф.
В. 65. Лесняк Адам.
В. 75. Коваль Анна.
В. 112. Сенчина Йоанна, Сенчина Марія Валерія, Сенчина Стефанія.
В. 138. о. Кузів Михайло.
В. 177. Дерлиця Василь.
В. 224. Латанишин Яків.
В. 229. Цімихуд Стефан.
В. 239. Білокур Параска.
В. 257. Поліщук Марія, Волошин Евдокія.
В. 300. Бобик Стефан.
В. 316. Лисяк Ілько.
В. 334. Лопушанський Іван, Лопушанська Марія.
В. 338. Блама Анна.
В. 364. Гуль Михайло.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 38. Мельник Стефан.
В. 86. Кесіловський Микола, Мазник Андрій.
В. 100. Омелисюк Микола.
В. 106. Островський Андрій.
В. 112. Вагний Марія.
В. 113. Баєр Стах.
В. 156. Кіцак Іван.
В. 161. Дуда Федор.
В. 163. Гарпуль Іван.
В. 177. Рекрут Антоніна.
В. 244. Козла Михайло.
В. 317. Григулич Микола.
В. 393. Михайло Семен.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця падолиста 1927 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	19.906
В місяцю падолисті 1927 р. принято нових	89
В місяцю падолисті 1927 р. принято наново	61
В місяцю падолисті 1927 р. принято з переступними листами	18
В місяцю падолисті 1927 р. принято з инших кляс обезпеч.	9
Разом	20.083
В місяцю падолисті 1927 суспендовано	121
В місяцю падолисті 1927 відійшли з переступними листами	21
В місяцю падолисті 1927 відійшли до инших кляс обезп.	9
В місяцю падолисті померли	14
Разом	165
З кінцем місяця падолиста 1927 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	19.918

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	15
В клясі А.	на $ 250	397
В клясі А.А.	на $ 500	5.775
В клясі В.	на $ 750	893
В клясі С.	на $1000	12.334
В клясі В.В.	на $1500	252
В клясі С.С.	на $2000	71

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти в вкладками до 70 року життя.

В клясі O- 500	на $ 500	31
В клясі O-1000	на $1000	24
В клясі O-1500	на $1500	3
В клясі O-2000	на $2000	1
В клясі O-2500	на $2500	—
В клясі O-3000	на $3000	—

Обезпечення платне по смерти в вкладками протягом 20 літ.

В клясі P- 500	на $ 500	22
В клясі P-1000	на $1000	31
В клясі P-1500	на $1500	—
В клясі P-2000	на $2000	1
В клясі P-2500	на $2500	—
В клясі P-3000	на $3000	—

Обезпечение платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі E- 500	на $ 500	33
В клясі E-1000	на $1000	32
В клясі E-1500	на $1500	1
В клясі E-2000	на $2000	2
В клясі E-2500	на $2500	—
В клясі E-3000	на $3000	—
	Разом	19.918

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ. НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 21. Білас Марія, Білас Олена, Білас Зофія, Білас Іван, Білас Петро, Білас Михайло, Червак Михайло, Червак Іван.
В. 50. Сосяк Анна.
В. 53. Собіль Володимир.
В. 58. Клачко Теодор, Сороковська Анна.
В. 65. Петрик Стефан, Зизяк Олена.
В. 76. Іванців Анна.
В. 85. Борецька Юстина, Мельник Марія, Мельник Надія.
В. 97. Русин Андрій, Табачук Емілія.
В. 107. Митрик Марія, Митрик Василь, Митрик Микола, Митрик Михайло, Митрик Стефан.
В. 118. Мельник Кароліна, Мельник Броніслава.
В. 120. Бац Володимир, Бац Іван.
В. 130. Гаврилюк Іван.
В. 146. Блажковська Мирослава, Блажковська Ірина.
В. 147. Ярема Василь, Кунцьо Стефан, Падарофф Микола, Панчишин Елисавета, Виняр Віктор, Виняр Стефанія, Виняр Йосифа.
В. 151. Пікель Анастазія, Пікель Катерина.
В. 160. Іванців Іван.
В. 164. Гелетій Іван, Іванина Анна, Іванина Теодор, Іванина Анастазія.
В. 168. Важан Дмитро.
В. 185. Наконечна Ксеня, Наконечний Стах, Процанин Ґеновефа, Свед Ґеновефа, Романишин Марія, Романишин Михайло, Романишин Іван, Романишин Анна, Романишин Лілія.
В. 200. Курочка Марія, Курочка Анна, Курочка Ольга.
В. 206. Василишин Анна, Василишин Стефанія.
В. 214. Баран Марія, Баран Ольга, Рибак Теодор, Рибак Ілько, Сава Анна.
В. 220. Осідач Ольга, Осідач Йоанна, Осідач Юлія Дорота, Сахно Михайло, Сахно Іван, Сахно Василь.
В. 237. Гатлан Іван, Гатлан Михайло, Гатлан Елисавета.
В. 245. Гавришкевич Володимир.
В. 248. Задорожний Григорій, Задорожна Анна, Задорожна Олена.
В. 258. Мудрик Розалія.
В. 268. Михалюк Лев, Михалюк Ольга, Михалюк Евгенія, Михалюк Володимир.
В. 275. Юрків Володимир, Юрків Омелян.
В. 276. Фізор Катерина, Пендак Йоанна.
В. 278. Сенюк Олекса.
В. 284. Іващук Стефан, Тимкович Марія.
В. 292. Васильшин Петро.
В. 300. Левицький Юрій, Левицький Дмитро, Левицька Юлія, Левицька Катерина, Левицький Григорій.
В. 301. Семенюк Василь, Семенюк Володимир.
В. 323. Янчишин Марія, Янчишин Дмитро, Янчишин Лев, Янчишин Мирон.
В. 363. Леськів Ґеновефа.
В. 366. Пришляк Микола, Пришляк Володимир.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 7. Майстро Петро, Майстро Анна, Майстро Гаврило, Майстро Василь, Майстро Ольга, Майстро Дмитро, Майстро Марія.
В. 31. Васкович Олена, Васкович Антоніна, Васкович Орина, Васкович Петро, Васкович Володимир, Васкович Ольга.
В. 218. Скарбінський Людвик, Скарбинська Павлина.
В. 241. Подорожний Павло, Подорожна Марія.
В. 282. Безкоровайний Нестор, Кучерява Текля, Кучерявий Омелян, Кучерявий Мирослав.
В. 292. Лещишин Стефанія, Лещишин Микола, Музичка Анна, Музичка Павло.
В. 338. Яліцький Йосиф, Яліцька Марія.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 85. Латанишин Марія, Сторошко Іван.
В. 97. Дуда Андрій, Дуда Анна.
В. 189. Грабарович Юрій.
В. 292. Коваль Йосиф, Коваль Катерина, Коваль Агафія.
В. 334. Кузик Микола.
В. 364. Лопушанський Мирослав.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Лучковець Григорій.
В. 20. Барщовська Стефанія.
В. 34. Фрилик Олена, Фрилик Стефан, Фрилик Володимир, Сикута Зофія, Сикута Роман, Сикута Зеновій.
В. 45. Шпікула Віра.
В. 61. Королевят Іван, Королевят Михайло, Королевят Марія, Королевят Катерина, Королевят Йосиф, Королевят Стефан.
В. 70. Гаврилюк Ольга.
В. 82. Лишега Марія, Лишега Розалія, Лишега Іван, Лишега Михайло, Лишега Ольга.
В. 85. Мадай Марія, Мадай Андрій, Мадай Василь, Мадай Іван, Пстрак Марія, Пстрак Микола, Пстрак Йосиф, Пстрак Іван.
В. 87. Нестор Марія, Нестор Анна.
В. 102. Михайло Йосиф, Михайло Олекса.
В. 124. Лешик Розалія, Савка Марія.
В. 130. Дзюма Евген.
В. 132. Баховський Володимир, Баховська Марія, Баховський Михайло, Баховська Юлія, Баховська Ольга, Білінська Йосифа, Білінська Марта, Білінський Володимир, Гладкий Михайло, Нестор Марія, Нестор Катерина.
В. 227. Решетар Дмитро.
В. 237. Мороз Петронеля, Житняк Йосиф, Житняк Олена, Житняк Антін, Житняк Зофія.
В. 242. Рінго Олена, Рінго Марія, Рінго Теодор.
В. 243. Якіменко Евгенія, Якіменко Марія, Якіменко Анна.
В. 251. Андрусечко Наталка, Андрусечко Іван.
В. 276. Гладьо Анна, Сокира Олена.
В. 298. Свідерська Йосифина, Свідерська Стефанія, Свідерська Анна, Свідерська Юлія, Свідерська Йоанна.
В. 318. Градковський Олекса, Градковська Олена.
В. 358. Павляк Марта.
В. 361. Захарків Михайло.
В. 385. Бечкало Володимир, Бечкало Михайло, Бечкало Марія, Бечкало Василь, Коваль Анна, Мандюк Ірина, Мандюк Володимир, Пасічник Анна, Пасічник Марія, Пасічник Юлія, Пасічник Іван, Пасічник Стефанія, Пасічник Стах, Пасічник Сузанна, Пасічник Адольф, Пасічник Василина, Пасічник Володимир, Скабар Петро, Скабар Анна, Томашевська Марія, Томашевський Володимир, Томашевська Анна, Томашевська Олена, Томашевський Данило, Замлянучин Марія, Замлянучин Анна.
388. Хелпа Михайло, Хелпа Владислава, Хелпа Йосиф, Годунка Іван, Годунка Михайло.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 75. Коваль Йосиф, Коваль Катерина, Коваль Агафія.
В. 90. Грабарович Юрій.
В. 224. Латанишин Марія, Сторожка Іван.
В. 237. Стецій Стефанія.
В. 334. Лопушанський Мирослав.
В. 338. Бляна Юлія, Бляна Олена, Бляна Микола.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 323. Янчишин Дмитро, Янчишин Марія, Янчишин Лев.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 1. Ванцьо Михайло.
В. 56. Яськів Микола.
В. 76. Гошелик Анна.
В. 85. Сторожка Іван.
В. 90. Івасіків Олена. Івасіків Лев.
В. 100. Загутинець Володимир.
В. 183. Шпирна Стефанія.
В. 228. Демянович Прокоп.
В. 270. Колісник Марія.
В. 271. Юськів Мелянія.
В. 275. Луковська Магда.
В. 276. Лень Михайло.
В. 321. Кориляк Стефан.

ПОМЕРШІ ДІТИ.

В. 20. Прихідко Евгенія.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця падолиста 1927 р. в У. Н. Союзі було дітий членів	12.297
В місяцю падолисті 1927 р. принято нових	106
В місяцю падолисті 1927 р. принято наново	27
В місяцю падолисті 1927 р. принято з переступними листами	10
Разом	12.440
В місяцю падолисті 1927 суспендовано	107
В місяцю падолисті 1927 відійшли з переступними листами	13
В місяцю падолисті 1927 відійшли до повнолітних членів	12
В місяцю падолисті померли	1
Разом	133
З кінцем місяця падолиста 1927 в У. Н. С. було дітий членів	12.307

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	11.665
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	642
Разом	12.307

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця падолиста 1927 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	32.203
В місяцю падолисті 1927 прибуло повнолітних членів	12
В імсяцю падолисті 1927 прибуло дітий членів	10
З кінцем місяця падолиста 1927 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпеченик	32.225

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за міс. падолист 1927 р. як суспендовані або виключені за неплаченне місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (грудня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Коли цего не зроблять до кінця місяця грудня 1927 р., то в січни 1928 року мусять виповняти нові аплікації (просьби о принятте), коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в міс. падолисті 1927 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци грудни 1927 р., бо на другий місяць, то є в січни 1928 року стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ